

נפלאות רבי יהושע מדינוב

אוצר החכמה

מתורגם לשון הקודש וערוך עם הקדמת תולדותיו

על ידי

מאיר וונדר

אח"ח 1294567

המכון להנצחת יהדות גליציה

תשנ"ב

ירושלים

NIFLAOT RABBI YEHOShUA M'DYNOW

אנדר חכמה

HIS WONDERS

TRANSLATED AND EDITED
WITH A BIOGRAPHY

BY
RABBI MEIR WUNDER

©

אנדר חכמה

דפוס "הד" במ"ח
"HED" PRESS LTD.
יהודה המכבי 6, ירושלים • טל. 3899998 • Jerusalem

רבי יהושע מדינוב

בדור השלישי לחסידות חי ופעל רבי יהושע אב"ד דינוב, ונמנה בין הקדושים אשר בארץ. הטביע את רישומו בסביבה הסמוכה לדינוב, ונטע בה קדושה ויראת שמים. גדולי צדיקי הזמן חרדו לשמו, אך לא הרבה ידוע אודותיו. מהמעט שנתפרסם עולה דמות של גאון צדיק בנגלה ובנסתר, קדוש ופרוש, בעל מופת ועושה פלא. יחיד הוא בין גדולי הדורות האחרונים שעליו יש מסורת קבועה ונפוצה מתקופתו עד ימינו, שהיה אליהו הנביא רגיל אצלו ללמוד עמו ולגלות לו צפוני מסתרים. התופעה עצמה היתה שכיחה בתקופתו ובסביבתו, ונציין למשל את הצדיק רבי אהרן משיח קצנלבויגן מבלז שהיה לו גילוי אליהו, ואת רבי מאיר אב"ד חירוב סביב שנת תק"ף תלמיד המגיד ממזריטש או הנועם אלימלך, שעל מצבתו נחקק שאלהו הנביא היה מתגלה אליו.

תולדותיו

נולד בברטש לאביו האופה ר' אריה ליב, ולאמו הצדקת טובת הלב. שמו נקרא בישראל יהושע, ויש ונוסף לו הכינוי השל. בפי העם נקרא הרבי ר' יהושיע או שוע, ועל כן נזכר בראשי התיבות מהר"ש. בשנתו האחרונה חתם משה יהושע, וכנראה נוסף לו שם זה עקב מחלה.

בגיל רך שלחוהו הוריו ללמוד תורה מפי הדיין מריבטיטש. רבי זישא מאניפולי היה מזדמן אליה לעתים קרובות, וידועה היתה שם האבן שעליה ישן במקום כר. מאוחר יותר כשכיהן בעיירה רבי צבי אלימלך מדינוב, הוא חקק וקבע את האבן במפתן בית הכנסת. כשבא לשם נכדו רבי צבי אלימלך מבלוזוב לא רצה לדרוך עליה, אלא החזיק בגבאי ופסע מעליה. והנה בעוד ששאר הילדים התקלסו ברבי זושא, דוקא שועלה הקטן נכרך אליו בעבותות אהבה, ועשה עמו שעות ארוכות ביום ובלילה. הקול נשמע בבית הוריו שבנם

אינו לומד, והם נזעקו לריבטיטש ולקחוחו עמם חזרה לברטש. ברם מים רבים לא יכלו לכבות את אש החסידות שניצתה בנער. הוא ברח מהבית, ושנה שלימה הלך לגלות עם רבי זישא. בהשפעתו התחמם לאורם של אדירי החסידות: רבי יחיאל מיכל המגיד מזלוטשוב ורבי מרדכי מנשכיז, כרשום בשער הספר שעליו. היה תלמידם של רבי לוי יצחק מברדיטשוב ורבי משה ליב מסאסוב, והליכותיהם היו נר לרגלו.

גם אחרי נישואיו לרבנית רחל גר בברטש, שקוע בארבע אמות של הלכה, קדושה וחסידות. כבר אז נתוודע כי אליהו הנביא פוקד אותו, ומגלה לו צפוני תורה. כאשר אחד מחסידיו בברטש בא פעם אל רבי מאיר מפרימישלאן, שאל אותו: מה נשמע שם במקום שהיה אליהו הנביא רגיל להסתובב. גם רבי דוד מדינוב בהיותו בברטש, נהג להסתכל מחלון בית המדרש לעבר המקום בו נהג אליהו לשוטט.

נתקבל לרבנות דינוב בשנת תק"ן לערך, וכיהן בה חצי יובל שנים. לפניו בשנות התק"ם כיהן שם הרב שמואל אחיו של הצדיק רבי מאיר אב"ד חירוב. גר בבית שמול בית הכנסת הגדול, ועד לחורבן הראו בחרדת קודש את החדר בעליה בו למד עם אליהו הנביא. בבית דינו ישב רבי צבי אלימלך בעל בני יששכר, וענינים רבים עברו ביניהם. לפי מקור אחד היה תלמידו כמו גם רבי צבי הירש מזידיטשוב, אבל כשמזכירו בספריו אינו קורא לו רבו. אדמו"רי שושלת בית דינוב ידעו לספר הרבה מתורותיו ושיחותיו, מנהגיו וסיפוריו. נהג גם כאדמו"ר בעריכת שולחנות וקבלת פתקאות. רבים באו אליו לשטוח לפניו את מצוקותיהם, ויצאו ממנו שמחים ומעודדים. נסע גם לערים ולעיירות שבסביבה, וידוע על השתתפותו פעם באסיפת רבנים ברישא. ביחסי הערכה וידידות עם רבי מנחם מנדל מרימנוב, ובמרחק ארבע פרסאות ממנו לא רצה לקבל פתקאות. לחוזה מלובלין מסרו בשמו טעם לאיחור התפילה וקילסו. סיפרו פעם לרבי חיים מצאנז מעשה פלא שאירע אצלו, והפליג מה רב גובריה. בעל מליצי אש מתארהו בח"א, אייר, רפו: גאון וחסיד מפורסם, רבים הלכו לאורו. קדוש ופרוש מכל עניני עולם הזה,

והעמיד תלמידים גדולי ישראל יסודי עולם, ובתוכם רבי צבי הירש מזידיטשוב ורבי צבי אלימלך מדינוב שכתב כי אצל רבו ר' יהושע ז"ל היה רגיל אליהו הנביא ללמוד עמו. ומי יספר גדלותו וצדקתו שמילא כל העולם בחכמתו ובינתו תורתו וצדקתו, והיה בעל רוח הקודש אמיתי.

פטירתו

בשנת תקע"ג סובב ברחבי גליציה הישיש ר' אליהו ב"ר שלמה מבורשטיין, במגמה ליסד חבורות גמילות חסדים והכנסת אורחים. בהיותו בדינוב סייע לו רבי יהושע, וכתב במכתב המלצתו: עיני ראו ולא זר כל יגיעותיו וטרחותיו בכאן, עד שאסף וצבר פה קהלתנו סך שמונה מאות ושמונים ושנים זהובים רייניש. מכתבי הרבנים נקבצו בפנקס הלואת חן והכנסת אורחים שנשתמר בספריה הלאומית בירושלים. שנה לאחר מכן נסתלק לחיי עולם ביום כ"ג אייר תקע"ד, ובטעות נרשם בספר החסידות 172/3 שנפטר בתקצ"ג. במצבתו נחקק: פ"נ / משמת ר' יהושע פסקה טובה / מן העולם ה"ה אדמו"ר נזר / ראשינו בוצינא קדישא החסי' / איש אלקים מו"ה יהושע זללה"ה / בהרבני מו"ה ארי' ליב נפטר / כ"ג אייר תקע"ד תנצבה.

בית העלמין בדינוב הוא כיום חרב וחרוש כולו. ידו הניף צר גם על אהלם של הרבנים והאדמו"רים לבית שפירא, שכיחנו שם אחרי רבי יהושע שני יובלות ומחצה. כל שנות קיום הקהילה פקדו את שורת קברות המשפחה, והעתיקו נוסחי ארבע מצבות. זו של רבי יהושע היא השלישית מימין. לידו נטמנו שני בניו ובתו. במצבה הרביעית זו שלשמאלו נחקק: פ' איש נ' / ירא את ה' במצותיו חפץ / מאד הרב החסיד המפור' / כ"ש מ' שמואל בן לאותו / צדיק בוצינא ק' הרב החסיד / הקדוש כקש"ת מ' יהושע זצ"ל / ה"ה אב"ד דפ"ק דינאב נפ. / ר"ח אב תקצ"א תנצב"ה. מאוחר יותר נפטר בנו השני, ומצבתו היא הראשונה בשורה מימין: פ' איש נ' / ירא אלקים וסר מרע מתה' / בתומו צדיק בנן של קדושים / מ' יהודא ליב דוד בן לאותו / צדיק הרב הקדוש המפור' / בישראל מ"ו יהושע זללה"ה / דפה נ' בש"ט י"ב ניסן תקצ"ד / תנצב"ה. לימינו

התכמת הרב המלו"ה ח"צד רק"ק טייטשין זצ"ו :

חיש אשר יכלו לעמוד על ידו יכלכלו העובדים וגו' ולא ימותו לשחת. ואשר יהא לכפר על בני להעיר
 לבם לשמוע מוקד חוכמת. וילפת בגוי עמורי התוך הם שתי מלות אחד העולם נשפן עליהם
 מלות גמ"ח והכנסת חורמים אשר זה מפורסם אל בני העולם גמ"ח בני גמ"ח. וכמעט קט נאכחו מלות הללו חלב בני ורפוינות
 צידם. אם חספיה כמו הנה דור וכו'. וישנס חליהו מתניו הנה הרבני הוסיף מו' חליהו מק"ק בורכט טין אשר פומי' חמלל רבדנן
 ודרג דרג צדיקים בכמה קהלות. והתקין תקנות גדולות וקבו עוות חבורה הקולות חן להלוות לעניים ולחביונים בני עמון צערת
 לחקם. והכנסת חורמים הגונים לתת חכלם בעתם שהיה גדולה מקבלת פני השכינה הק'. ומקום הניחו לו מן השמים להתגדר
 צו. ובכל מקום מדרך כף רגלו חפץ ליצורו הנליח. כאשר יתנו עדיהן עליו גלוני. זמנו. גמ"ח דגריי טעורגסם והולין הכה חל
 הפועל לתמן אתי חבורות הנזיל. ומספ וקצץ על גמילות חסדים מן מקום. חו' לחלח לחינו בני ישראל שימו לבבכם על זה. כיכלן
 בכל נוח. מיסרתים נקטע כזה. להדרו ולקבלו בסגר פנים יפות. ולעזרו ולסעוד בכל מקום צונו וכו'. ופירות תקינו לו דגן גלוני
 זמנו שיתנו לו חכל מלאה אשר יקצץ מחלוי העיר חמשה מאה. ומחלוי הכפרים פסרה למאה. ומחן דמוסף ויטפיו לו חן
 השמים חסד וחיים.

הק' לבי היכא דהאחון המנוח מרשמואל זל"דה חנוה פ"ק טיטשין ואחפ"י :

המכמות הרב המל"הג חב"דקק דינוב יל"ו נלח סלקה:

חליהו בשמים ועלמה בידו הוא ניהו הגדול יקירא הרבני הישיב המופלא מר' חליהו נ"י אשר קנה לר' ומדלג על הערים למעמד סמוכין לחורבניהם להנהיג תרתי מצות אמ"ח והכנסת חורחים. והנה צבינו רחינו שמופני הלחץ זה הדוחק נחמצטו והצבנות ומצות גדולות כאלה אחרם חובל משידותיהן בע"ה והקב"ה ימלאו לע"ה מנוחות בקרבן זיית. ובפרט מצות ג"ח שהיה ח' מפחדדי פולחם תורש'תין לה. דק צבינו שם צדי שם מי שידבנו לבו להלוות לחמין בהלוואת חן כדי שיוכלו להתאיל טרף לביתם. וייד להיטה חל חליהו והחל רוח ד' לפעמו וישקו את מחמיו וירץ לפני חמיו העניים כלדי וכאלל לפשות רצון חמיו שצמחים. והנה מכתם חת רגליו מעיר לעיר לחסוק בכל עיר חסידות חברים המקשיבים לקולו. ובמלוא העינה חל יצו חשם וכשופר גרים קולו ומדבר על לב העם דרכי כבושין ומשקיף חת לבם כמים שית עוררו ויגדבו כל ח' בערך ההגיד לחבורה קדישא אל ג"ח וחלואות חן. וחיונו דומה שמישה ללח. שעיני רחל וכל זר כל יגיעותיו וטרמיותיו בכלן עד שחסף וצבר פה קהלמנו סך שמונה מלות ושמונים וארשים זהר"יינו. גלל כן גם ידי תבון עמי. והנה בקאמי מחמ"צ"י בכ"מ ביולו תבדלו חיות גמ"ש. וכל חיש חסר נגע ויחול ד' בלבן ועצור חיותו לחוליה מתאצמו הטובה וכונתו הרגול חכת חל הפועל. ונוצר מלוא יחלל פרי' שלח ישיגו גבולן כשי חסר הסכימו כל הרבנים וחכמים ויחידים סמולה ליתן לן חמשה זהר חכל מלח אשר ויתאיל לחבורה הגל. ומלגשי הספרים סך עשרה למלח. כי מלין יקח כל הוצאותיו. וטפילת מליון ב' וכל ח' יפלק בפלק שכלו לבל יקופח שכרו ח'. והמתקנות הבייכות לחבורה הלזו מבחורות בחר היטב בפנקמו אשר נתקנו מחבני מלוחי חמין. וכל ריחיהו יכירו כי הן ישרות ונכוונות למבין. כי דרכיהן דרך חיים לזדקה ולג"ח. וכל נתיבותיהן שלום. שמתחכם ויוסף לקח. וכל המוסף בדררים ונדרות חן ללמנים דחבורה הלזו וכן לשכר המת עסקן הלז יומיפו לו מן תמלים שנות חיים ושלום וצרכה.

הכ"ד המדובר בלעקה

הק' אשה יתושע אב"ד דק"ק דינוב ת"ע א:

במקום השני מימין נטמנה בתו, ועל מצבתה נחרת: פ"נ / בכו
ההרים על / בתוליה ה"ה הבתולה / הכלה צנועה במעשי' / מרת
אסתר מלכה / בת הרב המפורסים מ' / יהושיע זלה"ה נפט. / ה'
שבט תקע"ט / תנצב"ה.

צאצאיו

משפחות רבות נסתעפו מרבי יהושע, ורובם נספו בשנות השואה. ידיעות מקוטעות שרדו על ילדיו ונכדיו, ורב הנסתר על הגלוי. מילדיו ידועים: א. ר' שמואל החסיד ירא השם. הפציר באביו לראות גם הוא פעם את אליהו הנביא, ולא עלה בידו. נפטר בר"ח אב תקצ"א, כנראה במגיפה שהשתוללה אז; ב. ר' דוד יהודה ליב התמים וירא חטא. בעל כח ראייה רוחנית, למורת רוח אביו שרצה שיצניע זאת. נפטר ביום י"ב ניסן תקצ"ד; ג. זוגתו של רבי יצחק צבי מדינוב. אחיו של הצדיק רבי מעכאלי מדובצק הנזכר בין תלמידיו של רבי נפתלי מרופשיץ, בספר רמתים צופים, אליהו זוטא, פרק כה, ס"ק ל. מובא שם: שמעתי מאדמו"ר הרה"ק מוהרש"ל מק"ק לענטשנא ז"ל, שפעם אחת למדתי בלילה בזוה"ק כדרכי, וישב זקן אחד אצלי, ולא רציתי להפסיק מלימודי לראות מי הוא זה שיושב אצלי, ולאחר סיום הלימוד פניתי אצלו לראות, ולא ראיתי כלום כי פנה והלך לו. רבי נפתלי מרופשיץ חלק בחריפות על דרכו של רבי שלמה יהודה ליב מלענטשנא. פעם נזדמנו לליזנסק ביום השנה של בעל נועם אלימלך, ובעל בית אחד עשה להם סעודה. כשראו שרש"ל נכנס יצא רבי נפתלי עם תלמידיו, ונשאר רק רבי צבי אלימלך מדינוב "כי העיד שבימי עלומיו הסתופף בצל כ"ק הרה"ק כו' מו"ה יהושע מדינוב. ראה שהעמיד עצמו הרה"ק מו' יהושע הנ"ל מפניו, כי אליהו ז"ל נכנס עמו"ו וכו' עיי"ש. בענין זה מסופר בספר עשר עטרות, מערכת לענטשנא, אות כ: פעם ציוה רש"ל לאשתו שתסע לדינוב לתת קוויטל לרבי יהושע, ותכתוב בו שהיות ובעלה אינו מתנהג בדרך הישר – אין להם ממה להתפרנס והעניות שוררת בביתם, בהזהירו אותה שבהיכנסה לא תגלה את זהותה. מיד כשמסרה את הפתקא, הרגיש רבי יהושע ואמר: היתכן שבעלך אינו מתנהג בדרך הישר, והרי בתורתו ובעבודתו הוא מאיר בכל העולמות! מששמעה זאת שאלה: אם כן מדוע מתנגד לו רבי נפתלי מרופשיץ כל כך? הסביר לה שמלאכים ושרפים מתקנאים בבעלה, ומחלוקתו של הרבי מרופשיץ היא לטובתו להצילו מידם; ד. זוגתו של הרב משה מאיר היילפרין, בנו של הרב נפתלי הירץ אב"ד ברזאן; ה. בת שנישאה לבנו של יהודי מלינסק; ו. הבתולה

הכלה אסתר מלכה הצנועה במעשיה. נפטרה ביום ה' שבט תקע"ט.
מחותנו היה הנגיד ר' משה רובינפלד שגר בכפר גרוזשיווי שליד
ברטש. נפלאות סיפרו על הכנסת-אורחים שלו ימים ושבועות,
והיותו ערום ביראה להיטיב לעניים. נכדו ונכד רבי יהושע הוא
הרה"ח הישיש ר' אליעזר לעסער מדוברומיל שסיפר הרבה על
זקניו, ונספה כנראה בשואה. בקמיע שאצלו מזקנו רבי יהושע,
סייע לבתו אשת ר' ליבטשי גאבלינגער מפשמישל. ר' יהושע לרנר
מפשמישל מחסידי רבי מאיר יהודה מבוקובסק. על פי חלומו ידעו
החסידים להניח את מקלו של רבי יהושע עם הרבי; ר' ראובן אשר
האופה בדינוב. סיפר הרב יעקב שלמה פרידמן מדינוב כי גר בביתו
של זקנו רבי יהושע, וכן גם המלמד הותיק ר' זיסקינד. החדר
שבעליה היה תמיד סגור ומסוגר בהדרת קודש, כי בו היה לרבי
יהושע גילוי אליהו; ר' יוסף שנייד מפשמישל, בנה של שרה מברטש
נכדת רבי יהושע. קיבץ את סיפורי זקנו, והדפיסם בספר בחיי אמו. גר
קודם בריבטיטש, וד"ת ממנו: בנין מנחם (גלרנטר), קונ' צלצלי שמע, סי' ו.

תורותיו

רבי צבי אלימלך מדינוב כותב בספר רגל ישרה, ערך חרון, דף
י"ח ע"ב: חרון אף קליפת פעור ומשה מכניעו וקברו נתון כנגדו,
חושבניה דדין כחושבניה דדין, מגלה עמוקות אופן קל"ז. שמעתי
אני המעתיק הצעיר בשם הרב הצדיק מו"ה יהושע זצ"ל מק"ק
דינוב שאמר, לפיכך היה נתון קברו כנגד הקליפה הנ"ל, כי הנה
משה נתן מן לישראל מכניס ואינו מוציא, והקליפה הע"ז הנ"ל
עבודתה בהוצאת הרע, ובזה הוא מכניעה. כן שמעתי, והרב הקדוש
בעהמ"ח הספר קלסה מאוד. נכדו רבי ישעיה נפתלי הירץ שפירא
מדינוב בספרו הנתן אמרי שפר, פרשת וארא, ד"ה ויאמר ד' אל
משה כבד לב פרעה, מצטט זאת מכאן בהרחבת דברים: פירש הרב
הצדיק הישיש מו"ה יהושע זצ"ל אב"ד פה דינאב, מה שנאמר אצל
קבורת משה ויקבור אותו בגיא מול בית פעור, דהכתוב הודיענו
בזה גודל מעלת אדון הנביאים, שהיה גדול כל כך בקדושה להיות
מתנגד לקליפת בית פעור, דהשאיר אותו להטעותם והיה בבחינת
כתר דקליפה, והיה כח אדון הנביאים להתנגד לו, וזהו מו"ל בית

פעור. והא ראי'ה, באשר כי ידוע דהמן ירד בזכות משה דהיה מכניס ואינו מוציא, ועבודת בית פעור היה פוער לפעור מוציא ואינו מכניס עכדה"ק ודפח"ח ש"י, עיי"ש עוד מה שמבאר לפי דברי קדשו ז"ל.

בסוף ספר זכרון יחיאל לרבי יחיאל קיהל מסאנוק דף ט"ז ע"א מובא: אמר בשם הצדיק הקדוש ר"ר יהושע מדינאב זצוקלה"ה, ובא לציון גואל ולשבי פשע, היינו שישוב תיבת פש"ע ויתהפך לצירוף שפ"ע, כי על אותו הזמן נאמר ביום ההוא יבוקש עון וכו' וחטאת יהודה ולא תמצאנה וממכה עצמה יתקן רטיה, פש"ע יתהפך לשפ"ע.

הרב נפתלי צבי פיש מביא בספרו תורות בית דינוב, עמ' קלו, בשם הרב הצדיק איש אלקים מו"ה יהושע אב"ד דינאב: קשין זיווגם של אדם כקריעת ים סוף, אין הכוונה דווקא לזיווג בין איש לאשתו, אלא כל הדברים קרויים זיווג, ששני בני אדם מתארחים יחד במלון אחד וידברו זה עם זה, או יאכלו מאכלים השייכים לכל אחד לפי שורש נשמתו ממאכל אחד, או בשר מבהמה אחת, הש"י מזווג אותם לפונדק אחד. ובזה יש לפרש גם קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף.

בספר דברים נחמדים לבעל בני יששכר דף כ ע"ב, תמה על מה שכעת נוהגין בכל תפוצות ישראל לאחר לכתחילה זמן קריאת שמע ותפילה עד זמן רב על היום, ומביא: והנה שמעתי אומרים בשם הרב הגאון מהר"ש (הרב שוע) זלה"ה אשר היה אב"ד בקהילתנו שאמר, רבותינו הנהיגו זה בגולה, בכדי שהתינוקות של בית רבן יבקייעו האויר קודם התפילה, כי האויר משובש בגייסות הקליפות, ועל ידי הבל של התינוקות של בית רבן בוקעין האויר, ותוכל התפילה לעלות. ואמרו זה בפני כבוד אדמ"ו הרב הקדוש מלובלין זצ"ל וקלסיה.

רבי יהושע מאוסטרובה כותב בספרו תולדות אדם, דף נ"ז ע"א: שמעתי מאבי אדמו"ר זצלה"ה (רבי שלמה ליב מלענטשנא) בשם הרה"ק ר' יהושע מדינוב זצ"ל, שכל מה שאמרו התנאים והאמוראים בכל שיתא סדרי משנה, הם כולם תיקונים ותפילות עבור כל העולמות. גם מה שאמרו חז"ל שיחתן של תלמידי חכמים צריכין

לימוד, הם ג"כ תיקונים של כל העולמות עכ"ד ז"ל, ועיי"ש מה שביאר לפי זה.

הספר אודותיו

מעט ידיעות על רבי יהושע היו ברשותי כשכתבתי את קיצור תולדותיו בספר דינוב, 77-78, 138, ובאנציקלופדיה לחכמי גליציה, ח"ג, עמ' 982. רק לאחרונה מצאתי עותק מהחוברת **נפלאות הרבי ר' יהושע שנדפסה שנתיים לפני החורבן בפשמישל תרצ"ז**, 16 עמ', ואינה מצויה. כלולים בה ארבעים סיפורים אודותיו ביידיש, ועולות מתוכה ידיעות נוספות לתולדות חייו. הוציאה לאור הנכד ר' יוסף שנייד, בעל בית מסחר לספרים, טליתות, עטרות וכל תשמישי קדושה, ברחוב פרנצישקנסקה 30 בפשמישל. כלל בה את מה שליקט ושמע מנפלאות זקנו, ביקש שישלחו אליו מעשיות נוספות על מנת להדפיס בחלק השני, וקיווה לתרגם את שניהם ללשון הקודש. שלושת אלו נועדו להיות חוליות ראשונות בסידרת השבעה שתיכנן. הארבעה שחשב להוסיף עליהן: פנקס תקנות רבות מכתב יד לחברה קדישא, ביקור חולים ולינה; ספרו כתונת יוסף, המפלפל בדברי הגמרא בנדה דף י"ג על מכנסים לצנועים במה הם שונים ממכנסי כל אדם; ספר געזינד אין לעבען ביידיש ובלשון הקודש, שיועיל לבריאיות, חיים ופרנסה. בתכליתיות שלו מודיע שמחיר כל ספר 30 גרושן, ומוסר את מספר החשבון שלו בבנק. כל שולח יקבל מיד עם צאת הספר לאור, והמצפה לתשובה שישלח מעות לכך. יראתו וצדקותו של המו"ל ניכרת משתי האזהרות שהציג מעבר לשער אחרי התוכן: א. ברוך שאמר אומרים בתשעה באב רק בשחרית, ולא כמו שראה טועים ואומרים באיסור במנחה; ב. העולה לתורה אל יגיע טליתו לאותיות לצורך הנשיקה, אלא יחזיקנה מבחוץ. כמרכן יישמר שלא יתיז רוק על האותיות, וצדיק אחד אמר שבקינח האותיות עלול לעבור על שלושה לאוין: מוחק בשבת, מוחק השם, וברכה לבטלה, כי אם הספר תורה ייפסל בכך – אזי אסור לברך עליו. בעמוד האחרון מציג את נוסחי מצבות בני המשפחה, ומודעת פירסומת למבחר הגדול שבבית מסחרו. מרת אסתר בילא גלעצער תחי' מאנטוורפן רחש לבה דבר טוב

להציב שם ושארית ליהדות גליציה, ומסרה לדפוס את הספר נפלאות הרבי ר' יהושע כמות שהוא ביידיש, וכמו כן מהדורה מתורגמת ללשון הקודש, לעילוי נשמת הוריה: אביה הרב המופלג מוהר"ר ישראל ב"ר יצחק נוטמן זצ"ל, נספה ביום ט' אדר ב' תש"ג הי"ד, ואמה הצדקת מרת מישקיט לאה ע"ה בת ר' ישראל אברהם קליינמן ז"ל, נפטרה ביום ח' אלול תשכ"ט ונטמנה בהר המנוחות בירושלים. יוזכר גם בעלה הנדיב רודף צדקה וחסד הר"ר מנשה אליקים הלוי ב"ר מרדכי משה גלעצער ז"ל, נפטר ביום י"ט חשון תשמ"א.

זכותו של אותו צדיק משרפי מעלה תעמוד לה להתברך עם בניה וכל יוצאי חלציה בשפע ברכה והצלחה כל הימים בכל אשר תפנה, בבריות גופא ונהורא מעליא לאורך ימים ושנות חיים טובות ומאושרות. מברכות שמים יבורכו גם בניה הר"ר יצחק הלוי נ"י בירושלים והר"ר משה ישראל הלוי נ"י באנטוורפן ומשפחותיהם. יהי רצון שימלא השי"ת משאלות לבם לטובה ולברכה, ברוב נחת שמחה ברכה והצלחה כל הימים עד העולם.

מאיר וונדר

כ"ו סיון תנש"א

1. החיה עופות

הרב הצדיק רבי דוד'ל מדינוב זצ"ל שמע פעם שמדברים לידו מרבי יהושע זצ"ל. נענה ואמר: הוא הרי החיה עופות מתיים! וכך סיפר את המעשה: ר' משה רובינפלד מגרוזשיווי שליד ברטש הלך פעם לפני יום כיפור לדינוב אל מחותנו רבי יהושע, וטרח לשאת עמו עופות לכפרות בשבילו. בהכנסו אל הרבי קרא: הבאתי כפרות! כשהוציא אותם משקו ראה שהם מתיים, ונצטער צער רב על שטרח כה הרבה לסוחבם כחמישים קילומטר לשוא. רבי יהושע לא היה יכול לשאת את צערו של היהודי, ולראותו כה מדוכדך. אמר לו: מדוע הינך מיצר כל כך, הרי הם לא מתו רק קפאו מהקור. הנח אותם על התנור, ותראה שיתחממו ויתחילו ללכת. עשה כן ר' משה והניחם על התנור, עד שרבי יהושע ניגש אליהם, צעק אליהם שא! שא!, ופרחו למטה. מכל מקום חילק את העופות לעניים, כי לכשעצמו לא רצה ליהנות ממעשה ניסים.

2. מעשה בר' משה גראזשיווער

על אותו ר' משה מחותנו של רבי יהושע, סיפר לי ר' אליעזר לעסער נ"י מדוברומיל שהוא נכדם של רבי יהושע ושל ר' משה מגרוזשיב: זקנו ר' משה ע"ה נהג לארח יהודים שבועות שלימים באכילה ושתייה. היו אז עניים שנהגו לסבב עם האשה והילדים, וישבו כמה ימים בכפר בו קיבלו אוכל. אצל ר' משה נשארו תקופה ממושכת יותר מאחרים, וכשראה כעבור ימים אחדים שאינם נוסעים, נתן להם כסף לשלם לאשתו עבור המזון. היא היתה רגילה לומר לו שהוא מחזיק את העניים יותר מדי ואין לה יותר כח לשרתם, אבל משקבלה תשלום חדלה מדיבוריה, כי ריוח הכסף נתן לה תוספת כח.

3. גילה היכן החבילה

עוד סיפר רבי דוד'ל זצ"ל מדינוב, כי פעם יצא רבי יהושע לדרך וסר לבית יהודי אחד. כשהלך לדרכו ויצא היהודי ללוותו, שמע נער נכרי בוכה. שאל את מארחו מי בוכה, וענה לו שהוא המשרת שלו. ביקש רבי יהושע מהיהודי לשאול את הנער מדוע הוא בוכה, וענה מפני שגנבו לו את חבילתו. אמר הרבי ליהודי: אמור לו שחבילתו מונחת על הקורה במחסן התבואה, במקום שהוא עצמו הניח אותה ושכח ממנה. הלך לשם הנער, ואכן מצא את חבילתו. אמר רבי דוד זצ"ל בשנינה, כי הגוי אמר אחר כך שבודאי הרבי גנב את החבילה והניחה שם, שאם לא כן מנין לו לדעת היכן היא מונחת.

4. אכילת דגים בערב שבת

רבי דוד'ל זצ"ל לא אכל כלל דגים בערב שבת. רק כשחל יום השנה של רבי יהושע ביום ששי, אזי ערך סעודה ואכל דגים.

5. תמיהתו של הרבי מצאנז

כשנכנס פעם רבי יהושע לחדרו, קפץ עכבר משק החיטה שמורה לפסח שתלה תחת הגוזזטרה. יש אומרים שהבחין בשק השמורה, כי עכבר מילא כרסו ממנו. התישב על כסא, סמך את ראשו על המשענת, הסתכל נכחו בעינים מזוגגות, ושהה כך איזה זמן. נקבצו כמה עכברים אל תחת לשולחנו, וקרעו עכבר אחד לגזרים. ניעור רבי יהושע ואמר שהשר של העכברים בא בכבודו ובעצמו לפייסו, מפני שהוא רצה כעת לבטל את מין העכבר מן העולם אחרי שאף אינם מניחים לאכול מצות, על כן יצא ממנו הפסק לקרוע לגזרים את העכבר שזלל מהשמורה של הרבי. הרבי מצאנז זצ"ל התבטא על היכולת לבטל מין מהעולם, שזהו מעשה פלא.

6. זעקת וי באמצע השינה

סיפרה לי נכדתו אמי שרה שנייד תחי' מבערטש מה ששמעה מהוריה, שפעם ישב רבי יהושע בסעודת ראש חודש וחסידים סביב

שולחנו. באמצע הסעודה הניח את ראשו על ידו, וכך נרדם על השולחן. לפתע זעק וי! וי!, והחסידים חרדו מה זה יכול להיות. לאחר מכן הגיעה עגלה עם חסידים, והם סיפרו כי בעברם על הנהר סאן נבקע הקרח, וחצי עגלה שקעה במים מבלי יכולת לצאת, עד שלפתע עלתה העגלה על הקרח בניסים גדולים. עתה הבינו החסידים מה פשר זעקת הרבי וי וי באמצע הסעודה.

7. קדושה אפילו לסוכה פסולה

פעם נסע רבי יהושע בדרך, וסר לבית יהודי אחד בכפר. בספר עטרת צבי וגדולת דוד נאמר, שרבי צבי אלימלך מדינוב זצ"ל סיפר, שהמעשה היה כשנסע אתו לברית בכפר. רצה הרבי להכין עצמו לתפילה, אך לא היה שם בית כסא. הוליכו היהודי לחדר אחד בו יוכל להכין את עצמו. ראה הרבי שאינו יכול להתפנות שם, וביקש מהיהודי שיוליכו למקום אחר, ואכן שם היה יכול להכין את עצמו. לאחר מכן שאל הרבי את היהודי מה הוא עושה באותו חדר ראשון, וענה לו שהוא חוטב בו עצים. שאל הרבי אם עושה בו גם איזה דברים שבקדושה, והשיב לו: כן. תמיד כשמגיע סוכות אני חוטב מהגג כמה רעפי־נסרים, מניח עליהם קנים, ויש לי סוכה. הבהיר לו הרבי שאין זו סוכה כשרה, והוסיף ואמר: מכאן רואים גודל קדושת המקום בו עושים מצוה, וכל שכן לכמה קדושה זוכה האדם עצמו העושה המצוה, שהרי אע"פ שהסוכה היתה פסולה, בכל זאת נשאר רושם קדושה במקום, ולא היה יכול להתפנות שם.

8. אליהו הנביא הפסיק לבוא

סיפר לי רבי יודלי טייטלבוים שליט"א. אב"ד יבורניק בשם זקנו רבי צבי אלימלך זצ"ל מבלוזוב, שפעם מסרו לרבי מנדלי זצ"ל מרימנוב בתרעומת על רבי הרש מיילך מדינוב שהתיר עגונה בשנת תקע"ט, כנדפס בסוף ספרו והיה ברכה. הוא היה אז אב"ד ריבטיטש, רך בשנים לפני הגיעו לארבעים, בעוד היו בעולם זקנים וגדולים, ואיך מלאו לבו לסמוך על עצמו ולהתיר את העגונה. כשבא רבי צבי

אלימלך אל רבי מנדלי מרימנוב לא רצה לתת לו שלום, עמד כשפניו לחלון ואמר: היתכן, איך בא לאברך צעיר להעיז ולהתיר בעצמו עגונה במקום שיש זקנים וגדולים בעולם, וכי קל הוא בעיניך? ענה רבי הירש מיילך: אני לא התרתי. חזר ושאל רבי מנדלי: מי אם כן התיר? השיב רצ"א: התורה. ראה רצ"א שכעסו של רמ"מ גובר בראותו כיצד הוא מדבר גדולות נגדו, והחל לרמז על מי עוד הסכימה פמליה של מעלה שהוא צורבא מרבנן בהתכוונו לעצמו. רק אז נתן לו רבי מנדלי שלום, ובקשו לספר לו גוף המעשה איך היה.

סיפר לו רבי הירש מיילך, שפעם אחת בישבו לדין תורה ביזה אותו הבעל דין. אליהו הנביא שהיה רגיל תמיד לבוא ללמוד עם רבי יהושע, חדל לבוא אליו. סיגף רבי יהושע עצמו, מכיון שמן הסתם עבר על עברה כלשהי. בא אליו אליהו הנביא ואמר, שחטאו הוא מה שלא קנס את הבעל דין שביזה את רבי הירש מיילך, והגמרא אומרת כי השומע ביזוי צורבא מרבנן ושותק מבלי להתייב לצידו חייב נידוי, על כן לא היה יכול לבוא אליו עד עתה. הלך רבי יהושע לבית רבי הרש מיילך, חלץ את נעליו, ופסע בגרביים לפייס את רבי הרש מיילך. בספר עטרת צבי וגדולת דוד נכתב באופן שונה, שרבי יהושע צם ועשה שאלת חלום, והודיעוהו מהשמים שזוהי הסיבה. הלך לפייס את רבי הרש מיילך, וחזר אליהו הנביא ונגלה אליו. ר' אליעזר לעסער שמע מרבי צבי אלימלך מבלוזוב בנוסח זה: רגיל היה רבי יהושע להיות במדרגות גבוהות בעת אפיית המצות בערב פסח. באמצע ההלל שנוהגים לשורר התישב רבי יהושע על כסא, הניח את ראשו על המשענת, והביט נכחו בעינים מזוגגות. הציבור כבר ידע שזהו סימן של גילוי אליהו. מיד התעורר, וסיפר את כל אותו המעשה מדוע עד עתה לא בא אליו אליהו הנביא.

9. המטבע שנהפך לנייר חלק

עוד סיפר רבי יודלי טייטלבוים בשם זקנו הרבי מבלוזוב זצ"ל, שפעם ישב רבי יהושע יחד עם רבי הרש מיילך לסעודת ברית מילה. הוציא רבי יהושע מטבע של נייר, ונתן לדיין שלו רבי הרש

מִיֵּלֶךְ כ"מַעוֹת לַחַיִּים". כשראו זאת הציבור, נתן גם כל אחד "מעוֹת לַחַיִּים" בעין יפה. אחר כך אמר רבי יהושע לרבי צבי אלימלך: עכשו תן לי חזרה את כספי, שהרי אני רק נתתי לך כדי שהציבור יראה וכולם יתנו לך, אבל עתה משכולם נתנו, ואין דרך הרב לתת לדיין, אם כן אין זה ממון של יושר אצלך. השיב רצ"א: איני יודע כמה כסף נתת. אמר לו רבי יהושע: הוצא את הכסף, ואני כבר אכיר איזו מטבע נתתי. הוציא רצ"א את הכסף מכיסו, ונטל רבי יהושע מידו מטבע של ניר. מיד בהגיע המטבע לידו של רבי יהושע, הפך להיות סתם נייר חלק.

10. התורה איננה בשמים

פעם נתעצם רבי צבי אלימלך בדין תורה עם רבי יהושע. קם רבי יהושע ממקומו והלך לחדרו. אמר רצ"א: הזקן הולך בודאי לשאול את אליהו הנביא איך לפסוק בדין תורה, אבל אין משגיחין בבית קול, התורה לא בשמים היא, וניתנה לנו כדי שכל תלמיד חכם כפי שהוא מבין בתורה, כך הוא צריך לפסוק.

11. זכתה לבן כזה

אביו של רבי יהושע היה אופה, וגר בברטש. עניים שלא היה להם כדי לאפות בביתם, הביאו את חלותיהם לאביו שיאפה עבורם. כל יום ששי היתה אמו מכינה קערת בצק מיוחדת, והוסיפה לכל עני עוד חתיכה. אמרו כי בגלל שהיתה כזו צדקת, זכתה לבן כזה.

12. הרגיש במרדה שלא הופרשה חלה

פעם יצא רבי יהושע מהבית, ונעדר זמן ממושך. היה זה כנראה בנסעו לרבי מברדיטשוב, ולפי נוסח אחר כשערך במשך שנה גלות עם רבי זושא. אביו כעס עליו מאד, כי לא ידע מה לחשוב. כשחזר הביתה, סיפרו לאבא שהנה הוא הולך ובא. האב עמד אז ליד התנור, והכניס לתוכו לחם במרדה שבידו. מיד בשמעו רץ החוצה

עם המרדה בידו, כדי להנחית כמה מכות על בנו. צעק רבי יהושע: אבא, מרגישים מהמרדה שלא הופרשה חלה מהלחם! נעמד האב מבוהל, האמנם לא הפרישה האמא חלה. אמר לו: אני הולך לשאול את אמא. אם אמת הדבר – ניחא, אבל אם הינך משטה בי – אזי אתן לך כפל מכות. הלך לשאול את אשתו אם לא הפרישה היום חלה, ועמדה במקומה נרעשת. לבסוף נזכרה שאכן היום שכחה להפריש חלה. כך נפטר הילד מהמכות, ומאז הניח לו אביו לנהוג כרצונו.

13. הליכתו שנה לגלות

רבי יהושע ערך גלות שנה עם רבי זושא זצ"ל. בסופה שאל אותו רבי זושא: האם ברצונך להמשיך? השיב לו רבי יהושע: לא! הייתי צריך לתקן את חוש הריח, וכבר תיקנתי אותו.

14. הרגיש בדלת ריח של שכבת זרע

פעם בהיותו בדוברומיל הוליקוהו לאכסניה אצל יהודי אחד. מיד בהגיעו אל הדלת סירב להיכנס. אחר כך הסביר כי מורגש משם ריח של שכבת זרע לבטלה רחמנא ליצלן.

15. אבנו של רבי זישא. מרומם את רבי יהושע

רבי זושא עשה בריבטיטש לעתים קרובות. רבי הירש מיילך שהיה רב בריבטיטש לפני דינוב, בנה במפתן בית המדרש את האבן שרבי זושא שם למראשותיו בשנתו במקום כר. הרבי מבלוזוב זצ"ל בהיותו בריבטיטש נהג שלא לדרוך על האבן, רק החזיק בגבאי ופסע מעליה. רבי יהושע למד אז בריבטיטש אצל הדיין. הילדים היו מתחילים להתאנות לרבי זושא, אבל רבי יהושע נהג למונעם. הוא הלך תמיד עם רבי זושא, ונראה עמו בלילה בבית המדרש. סיפרו להוריו של רבי יהושע, שהוא איננו לומד בהתמדה בריבטיטש רק מסתובב עם הארחי פרחי, והם באו לקחתו הביתה. בלכתם עמו ראה רבי זושא מרחוק שמוליכים אותו וצעק אליו: שוע'לי,

שוע'לי! בוא הנה ואגביה אותך! הוא פחד לגשת אליו בגלל הוריו, ואז רץ אליו רבי זושא, הרימו למעלה ואמר: שועלי, הנני מנשא אותך מעלה מעלה, אבל אם אתה היית בא אלי, הייתי יכול לרוממך עוד יותר גבוה.

16. גלגול שלג של רבי זושא

בין ריבטיטש וניזנקוביץ יש הר גבוה ליד מקור מים. קוראים לו ההר של רבי זישא כי נהג להיות שם לעתים קרובות, לעשות עליו גלגול שלג ולטבול במים. אמרו שהסיבה לכך היא, כי אותו הר הוא מולו של הר קלווריה שליד ריבטיטש, ובמקום נסתר כזה בחר להתבודד, ורצה לטהר ולקדש את הסביבה.

17. רבי יהושע מהלך באויר

בביתו של רבי יהושע בדינוב היתה קומה עם יציע. פעם נשברה רצפת היציע, ורבי יהושע שכח מזה ויצא החוצה כשהוא פוסע בחלקו על האויר. האנשים שעמדו למטה ראו כיצד הוא הולך על האויר.

18. גורם שריפות טבק ענקיות לטובת יהודי אחד

יהודי מהונגריה בא לשאול בעצת רבי מנדלי מרימנוב זצ"ל, היות שמונח אצלו טבק רב למכירה, ואין לו קונה כראוי כי המחירים ירדו מאד, ועוד לזה כסף רב של אחרים, מה יעשה. האם ימכור בכל מחיר, ייעשה עני מרוד ויפסיד ממון אחרים, או מוטב שלא ימכור, וימתין אולי שער הטבק יעלה. ענה לו רבי מנדלה שימכור בכל מחיר שיכול, כי אחר כך המחיר יוזל עוד יותר. ברם היהודי לא רצה להיות עני, ועוד יותר להפסיד ממון אחרים, כמו בימים הקדומים שחששו יותר לממון הזולת מזה שלו, ועל כן נסע לדינוב אל רבי יהושע. הורה לו רבי יהושע לחכות לשנה הבאה, ושמע בקולו. בשנה השנית שרר חום עז בהונגריה, ונשרפו שדות הטבק. מחירו

של הטבק התייקר, ורק אז מכר היהודי את הטבק שברשותו, והרויח סכום רב. נטל עמו שתי חביות יין, ונסע אל שני הצדיקים. בבואו לרימנוב נתן חבית אחת לרבי מנדלי, אבל הוא אמר לו שחבית זו אינה שלו. התבונן היהודי וראה שאכן טעה, ואותה חבית התכוין לתת לרבי יהושע בדינוב. בהיותו חסיד של רבי מנדלי סיפר לו מדוע עושה זאת, כי רבי יהושע אמר לו שלא למכור, על כן מביא לו עתה חבית יין. אמר לו רבי מנדלי: מה אעשה, ורבי יהושע שורף טבק של מדינה שלימה, כדי להיטיב ליהודי אחד.

19. הרבי מבוקובסק ומקלו של רבי יהושע

סיפר לי הרה"ח הישיש ר' אליעזר לעסער מדוברומיל ששמע מר' מעכיל הגבאי של רבי מאיר יהודה שפירא זצ"ל מבוקובסק, שפעם נפל הדיין ר' איסר במרתף כשמנורה בידו. הוא נחבל ונכוה כהוגן, ונעשה חולה. הרבי מבוקובסק שלח אליו בכל פעם לביקור חולים את החסידים שבאו אליו, ובהזדמנות זו היו גם מניחים לו מעט מעות למחיה. פעם אחת באו בבהלה לספר לרבי שמצבו אנוש. נטל הרבי את מקלו של רבי יהושע שהיה ברשותו, נתנו לגבאי ר' מעכיל, ואמר לו: לך עמוד שם בדלת, וקרא למלאך החבלה של המחלה. שאלו: איך יקרא לו, והשיב הרבי: אמור לו כי הרבי ציוה שיסור מהחולה. הוא עשה כן, ומיד הבריא ר' איסר בפעם אחת, לא כדרך חולים אחרים שמחלימים בהדרגה.

20. הקמיע של רבי יהושע

לר' אליעזר לעסער היה קמיע מרבי יהושע לנשים מעוברות שישלימו ימיהן ללדת. הוא נעשה ממטבעות כסף נדרשות שעליהן נחקקו אותיות שונות של צירופי שמות. הצורף שחרת את האותיות הלך למקוה, טבל, ובעודו במים הניח רבי יהושע את ידו על יד הצורף או להיפך, וכך חרת כל אות כפי שהורה לו. כל מי שבא לשאול את הקמיע נתן דמי השאלה חמישים גילדען, שהיו אז

עשרים דולר. אחד שרצה לשאול את הקמיע הראהו לרבי הזקן מבעלז זצ"ל, ושאל מאחר שהשימוש בו עולה חמישים גילדען, אם מותר לשלם עבורו. השיב לו הרבי שאפשר לסמוך על המטבע. לא שלחוהו על ידי שליח או בדואר, רק תמיד האדם בעצמו נשאו.

21. הקמיע מועיל נגד עלוקות

לבנו של ר' אליעזר לסר מדוברומיל, אשתו של ר' ליבטשי גאבלינגער מפשמישל, היתה דלקת. אמר הרופא שהיו צריכים להעמיד לה עלוקות, אבל אסור מפני שזה עלול להזיק להריונה. אמר ר' אליעזר שלהריון יש תקנה. הוא יענוד לה את הקמיע, ולא יזיק לה דבר. הוא עשה כן, העמידו לה עלוקות, והיא הבריאה וילדה בנקל.

22. הרבנית רחל נקראת כמו השכינה

עוד סיפר ר' אליעזר לסר בשם הרבי מבלוזוב זצ"ל, שכאשר רבי דוד'ל מדינוב זצ"ל היה חולה, אמר אביו רבי צבי אלימלך שילכו להתפלל עליו על ציון הרבנית רחל שנקראת כמו השכינה.

23. חרב של אש על כוס הקידוש

עוד סיפר לו הרבי מבלוזוב, שפעם בליל שבת הלך רבי יהושע לקדש. נטל את הכוס בידו, ועמד זמן ממושך מבלי לעשות קידוש. בא בנו ר' ליב דוד וקרא: אבא, חרב של אש מעל לכוס! הניח רבי יהושע את הכוס על השולחן, ואמר לבנו שהוא חייב לצאת, ואסור לו להיות כאן בעת הקידוש.

24. יושב ושוטרים לא ראוהו

עוד סיפר, כי פעם היתה אסיפת רבנים ברישא. הלשינו עליהם שהם באו להוציא כסף מיהודים, ובאו השוטרים לקחתם. הודיעו

להם מראש, וכולם ברחו. רק רבי יהושע נשאר, באמרו איני צריך לברוח כי לא יראוני, והביא לכך ראייה מהפסוק (סנורים). ואמנם כך היה. השוטרים באו, לא ראוהו ויצאו, כאשר הוא כל הזמן יושב ליד השולחן.

25. כינוס צדיקים ליד דינוב

עוד סיפר, כי רבי צבי אלימלך ועוד אדמו"רים נסעו ליד דינוב. הודיעו על כך לרבי יהושע, והוא בא, ועסקו שם בסודות התורה. אחר כך אמר להם את התורה הנדפסת בשמו בספר הנותן אמרי שפר פרשת וארא.

26. עיקר עבודת פסח לבטל גזירות רעות

פעם לא אמר רבי יהושע תורה כל הפסח. באחרון של פסח אמר: ועבדת את העבודה הזאת, מדוע נאמר דוקא במצות מצה לשון זה ולא בשאר מצוות, כי בפסח צריך לבטל כל הגזירות שישנן חס ושלום על היהודים. זו עיקר העבודה בחודש הזה, וסיפר שביטל ל"ח גזירות. החל למנותם, עד ששאל באמצע והפסיק חתנו הה"צ ר' יצחק צבי אחיו של ר' מעכאלי מדובצק. עצר כאן, ולא מנאם יותר.

27. רבי יהושע עושה מבעל עגלה בעל אחוזה

רבי יהושע הלך פעם לסאסוב. כשהגיע ללבוב, פגש יהודי שהוביל עגלת טיט. שאל אותו אם מוכן להסיעו לסאסוב. ענה היהודי שהסוס חלש, ובקושי זוחל. אמר רבי יהושע: אין דבר, קצת נוסעים וקצת הולכים. השיב היהודי שילך להתייעץ עם אשתו. הלך לביתו וסיפר לה בלשון היהודי: קצת נוסעים וקצת הולכים. היא הסכימה, והוא נסע עם הרבי לסאסוב. הכיר בעל העגלה בנוסעו שהוא יהודי כשר, ועל כן בדרך חזרה בכה לפניו על סוסו החלש, שאינו יכול להשתכר ממנו לפרנסתו. אמר לו הרבי: היה בעל אחוזה! תמה בעל העגלה: והרי אין לי כסף לזה? השיב לו הרבי: התחל לסחור קצת,

עד שה' יעזור שיהיה כסף ותהיה בעל אחוזה. כשהרבי נפרד ממנו, אמר שזה סוס מתפגר והוא עומד להתפגר, ואכן מיד בלכתו מלמברג מת הסוס. בעל העגלה ואשתו בכו מאד, ואמרו שבודאי אותו יהודי קילל את הסוס. הוא התחיל קימעה לעסוק במסחר, ומיד מההתחלה זרחה שמש הצלחתו ונעשה כאחד הנגידים. באו אליו מתווכים, ודברו על לבו לשכור אחוזה טובה המזדמנת עתה. כאשר ראה שזו באמת מציאה שכר אותה, ונעשה בשעה טובה בעל אחוזה. מאוחר יותר נודע לו, שהיהודי שהסיע הוא הרבי מדינוב. רתם את מרכבתו, נסע לדינוב להודות לרבי על שקילל את סוסו, והביא עמו מתנות לרבי. בדרך המוליכה לדינוב פגש חסידים ההולכים אליה. הוא העלם למרכבתו, וסיפר להם את כל המעשה.

המשיכו

28. הילד חולה מפני שיש צלם בבית

בפשמישל חלה בנו של יהודי אחד שלא החזיק מאף אחד מהרביים. ברם אשתו הלכה והתענינה מי נוסע לרבי יהושע מדינוב, ושלחה אתו "קוויטל". אמר רבי יהושע שביתם היה בעבר של גוי, ונחקק שם צלם על הזיז שתחת הגזוזטרה. יחקקו וימחקו את הצלם, והילד יבריא. חיפשו ומצאו צלם, חקקו להסירו, והילד הבריא. האבא לא היה יכול להבין איך זה יכול להיות. הוא כאן ולא ידע על כך, והרבי גר רחוק בדינוב ויודע מה נמצא כאן בבית, ועוד תחת הגזוזטרה. נסע לדינוב לשאול את הרבי מנין ידע שיש שם צלם. השיב לו הרבי כך: העולם עגול כתפוח וחוט של חסד סובב אותו, כשמושכים חוט זה מסובבים את העולם ורואים בכל מקום.

29. הרבי מסמן עיגול וזאבים לא יכלו להיכנס לתוכו

פעם בליל חורף אחד יצא רבי יהושע עם מקלו, התווה בו במחוג עיגול על פני השלג, נעמד בתוכו והתפלל, עד שהגיע יהודי אחד. שאל אותו רבי יהושע: מה קרה לך בדרך? סיפר היהודי שמהיער יצאו זאבים לבנים שהם היותר מסוכנים, הקיפו אותו בכוונה להתנפל עליו, אבל לא יכלו ופתאום ברחו.

30. מחיצת ברזל אינה מעכבת בעדו

שח רבי יהושע, שיש לו ארנק כזה שבכל עת שרוצה מוציא ממנו אדומים חדשים. הוא באמת סילק באדומים את הנדוניות של ילדיו. עוד אמר שאפילו מחיצת ברזל אינה מעכבת בעדו.

31. לא רצה לתת הנדוניה לפני החופה

פעם בא לרבי יהושע יהודי מלינסק, להיות אצלו עם בנו הבר מצוה. הילד נשא חן בעיני הרבי, והוא אמר לאבא שהיה רוצה אותו בתור חתן לבתו. ענה האב שאם הרבי יתן נדוניה יסכים לשידוך, ואמר לו: כן. ביקש האבא מהרבי את הנדוניה, והבטיח לתת לו לפני החתונה. החתונה נקבעה להיות בלינסק, ולפני כן שוב ביקש היהודי את הנדוניה. בכל פעם דחה אותו הרבי, והבטיח לתת לו. עם בואו של הרבי לחתונה, שוב תבע ממנו האבא את הנדוניה. גם הפעם דחה אותו הרבי, והחתן לא רצה להיכנס לחופה עד שתסולק הנדוניה. כך נמשך הדבר עד חצי הלילה, והרבי תקיף בסירובו. עם הרבי באו חסידים מדינוב, וכן היו לו חסידים בלינסק. הם עמלו לדבר על לבם של החתן והמחותן שיעמידו חופה ולא יביישו את הרבי, עד שלבסוף במזל העמידו את החופה. בבוקר קרא הרבי לחתן, וסילק לו את הנדוניה כמדובר. שאלו החסידים את הרבי מדוע ציער את החתן, ולא רצה לסלק את הנדוניה לפני החופה. ענה הרבי: מפני שלא רצה שיהיה בכלל הנושא אשה לשם ממון בגלל שיש לה הרבה כסף, שעל זה נאמר שיהיו לו ילדים שאינם מהוגנים, על כן רצה שילך לחופה בלי כסף לשם שמים. החסידים רצו לתת לו שם קוויטלאך, אבל הוא לא רצה לקבל מפני שהיה זה במרחק של ארבעה מילין מרבי מנדלי מרימנוב.

32. רבי מאיר מפרימישלאן שאל מה נשמע

יהודי אחד מברטש בא אל רבי מאיר מפרימישלאן. שאל אותו הרבי: מה נשמע שם במקום שהיה אליהו הנביא רגיל להסתובב.

33. גם רבי דוד מדינוב דיבר מזה

גם רבי דוד מדינוב תמיד בהיותו בברטש נהג להסתכל מחלון בית המדרש החוצה, והראה שעל אותו מקום היה אליהו הנביא רגיל להסתובב.

34. הבריח זאבים בעשית

פעם בלילה אמר רבי יהושע לגבאי שידליק את העשית, כי הוא צריך ללכת לאיזה מקום. הגבאי הדליק את העשית, ושניהם הלכו עד פיסגת ההר. צעק רבי יהושע לכיוון מטה: אל תתירא, אני הרי עומד כאן. הגבאי לא ראה שם אף אחד. מיד לאחר מכן הגיע יהודי מפוחד, וסיפר שבאו עליו זאבים. הוא נבהל מאד, אבל כשהזאבים ראו את העשית ברחו.

35. אצל מי שולחנו של אליהו הנביא

נכדו הרה"ח ר' ישראלקי נ"י מטיטשין שגר עכשו בפודגורזע, הראה לי שולחן קטן מרובע בגודל אמה על אמה והוא מחוזק בנסרים, שעליו למד אליהו הנביא עם רבי יהושע. הוא סיפר לי שהרבי מבלוזוב זצ"ל רצה לקנותו ממנו, והיה מוכן לתת סכום גבוה עבורו. כאשר הרוסים נכנסו לטיטשין והוא ברח משם בהשאירו הכל מאחור, שברו הרוסים ושרפו את הכל, ורק השולחן נותר.

36. הרבי מבלוזוב לא הניח להשתמש בגביעו

סיפר לי רבי אליעזר שפירא שליט"א אב"ד ריבטיטש, שלזקנו הרבי מבלוזוב זצ"ל היה גביע כסף גדול מרבי יהושע, שעליו היה מקדש בליל שבת. פעם בשבת חילקו לחסידים בירה, ולא היו מספיק כוסות. נטל הגבאי את הגביע מהארון, למזוג בירה לתוכו. צעק הרבי מבלוזוב: בכוס זו שראתה תמיד את אליהו, אתה רוצה לתת בירה לשתייה? והניח הגבאי את הגביע חזרה בארון.

37. אצל מי מקלו של רבי יהושע

סיפר לי נכדו החסיד ר' שוע לערנער מפשמישל, שכאשר הרבי הזקן מבוקובסק זצ"ל חלה, היה אז שם בסוכות. אמרו שם בחול המועד תהילים לרפואת הרבי. הוא נרדם על השולחן, וחלם שהרבי נפטר, ונתנו עמו את מקלו של רבי יהושע. אח"כ התעורר, והמשיך לומר תהילים. לאחר מכן הרבי באמת נפטר, ודנו בזה איזה מקל לשים עמו, כי היו לו כמה מקלות חשובים. קרא הגבאי ר' מעכיל, שמקלו של רבי יהושע היה החשוב ביותר אצלו, ועמו הלך לאפית המצות בערב פסח. כששמע זאת ר' יהושע לרנר, סיפר את חלומו לגבאי. קרא לו הגבאי, אמר לו לספר את החלום לפני העולם, ובאמת נתנו עם הרבי את מקלו של רבי יהושע. בראשו היה כפתור כסף, ואחריו גלגל כסף. ניסרו את המקל מכפתור הכסף עד גלגל הכסף, ואת זה נתנו עמו. את היתר קיבל בירושה חתנו הרב הצדיק מגרודזיסק שליט"א הגר היום בטורנא.

38. החייט טעה

פעם עשה הפריץ משתה גדול. קנה לו בד יקר לתפור ממנו מלבוש, ומסרו לחייט יהודי. טעה החייט, ותפר את הצד המחוספס למעלה, במקום שיהיה מבפנים והחלק מבחוץ. מורא עלה על ראשו מהפריץ, כי באותם ימים היה יכול הפריץ לעולל לו כל מה שיעלה על רוחו. לא ידע היהודי לשית עצות בנפשו, ועלה ברעיונו ללכת לדינוב אל רבי יהושע, שמא הוא יתן לו עצה מה עושים. כאשר סיפר לרבי יהושע את סיפורו, אמר לו: לך הביתה, הבא לפריץ את המלבוש ללא כל מורא, והכל יהיה בסדר. חזר החייט לביתו, והביא מיד לפריץ את המלבוש שתפר לו. הפריץ שמח בו מאד, ובראותו שהחלק אינו מבחוץ אלא הצד המחוספס למעלה, אמר לחייט שהפעם תפר יותר טוב ויותר יפה מאשר אי פעם. שילם לו כמה שביקש, ועוד הוסיף לו מתנה מביתו על שתפר הפעם כל כך טוב. במשתה השתבח בבגד שהוא תפור כה טוב, ובכל פעם שהחייט בא אליו, הורה לתת לו איזו מתנה, מרוב שמחה על המלבוש. פעם כשנסע בדרך איבד את הבגד, ומאז כשבא אליו

החייט לא נתן לו דבר. הלך היהודי שוב אל רבי יהושע, לספר לו שמאז אבד הבגד אינו נותן לו יותר דבר. נענה הרבי: ברוך ה' שהוא כבר איבד את המלבוש, ואיני צריך יותר להחזיקו במוחי.

39. אליהו הנביא רצה למכור את הסוס

ר' שמואל בנו של רבי יהושע פנה אליו בבקשה כזו: אומרים שיש לך גילוי אליהו. גם אני הייתי רוצה פעם לראותו! בכל פעם דחה אותו ואמר לו: אפשר לראותו ולא לדעת מה רואים. פעם כשהיה יריד בדינוב, אמר רבי יהושע לבנו: לך היום לשוק ותראהו. הלך ר' שמואל לשוק, נעמד תחת חנות קטנה, נשען על עמוד, והסתכל לראות את אליהו הנביא. ראה שנוסעים ורוכבים לכאן ולשם כנהוג ביריד. בעודו תפוס במחשבות בא לקראתו גוי רוכב על סוס, ואמר לו בסלבית: שמואל'קע, קאפ סי קאן (קנה את הסוס הזה). הוא לא השיב כלל, כי כל הזמן התרכז במחשבות על אליהו הנביא. כשהתעייף מעמידתו, הלך הביתה. מיד בהכנסו אמר לו אביו: הרי אמרתי לך שרואים ואין יודעים מה רואים, הנה הוא היה זה שהציע לך לקנות את סוסו.

40. הקצין נרדם ליד דינוב

מפרמישלא נהג לצאת קצין לכל הסביבה, ובכל עיר לקח יהודים כחיילים לצבא. תמיד בעברו ליד דינוב, נפלה עליו תרדמה. הנהג לא שם לב שזוהי דינוב, כי הדרך עברה אז בצד העיר. אחר כך כשהקצין התעורר, לא היה לו חשק לחזור ואמר: מן הסתם אין צריכים לקחת מכאן חיילים. כך היה תמיד, ובכל התקופה שרבי יהושע היה רב בדינוב, לא לקחו ממנה חיילים יהודים לצבא.